

**НАУКОВА ФІЛОЛОГІЧНА
ОРГАНІЗАЦІЯ «ЛОГОС»**

**Міжнародна
науково-практична конференція**

«НОВЕ У ФІЛОЛОГІЇ СУЧАСНОГО СВІТУ»

12-13 червня 2015 р.

м. Львів

ББК 80я43
УДК 80(063)
Н 72

Н 72 **«Нове у філології сучасного світу»:** Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: м. Львів, 12-13 червня 2015 р. – Львів: ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2015. – 132 с.

Видається в авторській редакції. Редакційна колегія Наукової філологічної організації «ЛОГОС» не завжди поділяє погляди, думки, ідеї авторів та несе відповідальності за зміст матеріалів, наданих авторами для публікації.

У виданні зібрані тези, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Нове у філології сучасного світу».

ББК 80я43
УДК 80(063)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ, ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

- Бронських С. В.**
ПРОДОВЖЕННЯ ЯК ФОРМА РЕЦЕПЦІЇ
ТРАДИЦІЙНОГО БУЛГАКІВСЬКОГО МАТЕРІАЛУ 6
- Комарницкая Л. Н.**
НАЦИОНАЛЬНЫЕ ВЕРСИИ ЕВАНГЕЛЬСКИХ МОТИВОВ В ЛИТЕРАТУРЕ 9
- Кузнєцова О. М.**
АКСІОЛОГІЧНІ КООРДИНАТИ НОВОЗАВІТНОГО МАТЕРІАЛУ
В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЧИТАННЯ 12
- Лабай К. В.**
ДОГОВІР ЛЮДИНИ З ДИЯВОЛОМ У ФАНТАСТИЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ ХХ СТ. 16
- Шевчук А. В.**
РОЛЬ ПРОГРАМ ТИПУ «АНТИПЛАГІАТ»
У ПРОЦЕСІ ІДЕНТИФІКАЦІЇ АВТОРА ТЕКСТУ 19

СЕКЦІЯ 2. ЗАГАЛЬНЕ, ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ, ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

- Мельничук О. Д.**
МУЛЬТИМОДАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ
У СЕМІОТИЧНО-КОГНІТИВНОМУ ВИМІРІ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ 23
- Moshtak O. V.**
LINGUISTIC AND PHILOSOPHICAL ASPECTS
OF THE THEORY OF EVALUATION 26
- Ясіновська О. В.**
СХЕМА ВМІСТИЛИЩЕ У СТРУКТУРІ НОВОЗАВІТНОГО
КОНЦЕПТУ ΦΩΝΟΣ 28

СЕКЦІЯ 3. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

- Кокнова Т. А.**
СТРАТЕГІЯ ПЕРЕКЛАДУ АФРОАМЕРИКАНСЬКОГО ДІАЛЕКТУ
НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ К. СТОКЕТТ «ПРИСЛУГА» 32
- Матенко Ю. В.**
АВТОМАТИЧНА ОБРОБКА ТЕКСТУ У СФЕРІ ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ 34
- Мірочник В. В.**
ВЖИВАННЯ СЛІВ-ТЕРМІНІВ ІНШОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ
СТУДЕНТАМИ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 37

СЕКЦІЯ 4. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

- Бойко І. І.**
ЗАГАЛЬНІ ОЗНАКИ ФАХОВИХ МОВ 40
- Мумладзе В. Г.**
ЛЕКСИЧНІ, МОРФОЛОГІЧНІ ТА ГРАМАТИЧНІ
ОСОБЛИВОСТІ МОВИ ШЕКСПІРА 43

СЕКЦІЯ 3. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Кокнова Т. А.

кандидат педагогічних наук, доцент

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Луганськ, Україна

СТРАТЕГІЯ ПЕРЕКЛАДУ АФРОАМЕРИКАНСЬКОГО ДІАЛЕКТУ НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ К. СТОКЕТТ «ПРИСЛУГА»

Художні тексти з елементами діалектів потребують особливої уваги філологів, оскільки їх переклад стає інструментом взаємодії двох культур, що мають відмінності, а отже потребує виокремлення перекладацьких стратегій задля забезпечення адекватності перекладу. Але, сучасна наукова література не має конкретної та однозначної відповіді на питання, яка ідеальна стратегія для перекладу національно-забарвленої лексики (афроамериканського діалекту) є найбільш ефективною.

У різні часи проблема особливості відтворення діалекту розкрита та обговорена в працях І. Алексеевої, В. Комісарова, Н. Немцовой, Я. Рецкера, О. Швейцера, В. David, J. Catford, M. Morini, P. Newmark, E. Clifford та ін. Відсутність єдиної точки зору, щодо зображення діалектів у перекладах, зумовлює низку труднощів, які не мають пояснення у науковій літературі [1, с. 254]: по-перше, неможливість віднайти аналогічні мовні одиниці у мові перекладу (діалектна лексика мови оригіналу має простір тільки в рамках конкретної мови і може не мати еквіваленти у мовах перекладу); по-друге, культурна специфіка діалектного мовлення, що зумовлює необхідність відтворення історичного і національного колориту діалектного мовлення, неприйнятого в рамках перекладного тексту.

Отже, враховуючі окреслені труднощі є актуальною та затребуваною проблема перекладацьких стратегій, щодо передачі афроамериканського діалекту в сучасних романах. Відтворення діалектного мовлення завжди вимагає від перекладача професійної та творчої майстерності для того, щоб запобігти незрозумілим мовним конотаціям. Саме тому, мета статті: виділити перекладацькі стратегії, які були використані в перекладі афроамериканського діалекту на матеріалі роману К. Стокетт «Прислуга».

У даному контексті необхідно окреслити корелююче поняття наукової розвідки: діалект та афроамериканський діалект. Діалект, у наукових соціолінгвістичних розвідках визначається як різновид мови, який відрізняється від класичного варіанту своїми граматичними, фонетичними та лексичними особливостями [2, с. 23]. У результаті масової міграції негритянського населення на північ і захід Америки англійська мова піддалася впливу, котре призвело до виникнення етносоціального афроамериканського діалекту, що зараз відомий як ебонікс [3, с. 23].

Наукова спадщина вже має досвід з питання виокремлення стратегій, для перекладу різноманітних діалектів. Відомі наукові розробки В. Виноградова, В. Комісарова, Н. Немцова, О. Швейцера, L. Berezowski, J. Catford та ін., які вважають, що відтворення діалекту можливо просторіччям, розмовною мовою або суржилом.

Акумулюючи науковий досвід, стосовно стратегій перекладу діалектів (під якою розуміється підхід до здійснення перекладу), відмічаються ефективними [4, с. 230]: транскрипція або транслітерація, уподібнення, перифрастичний переклад та калькування, генералізація, нейтралізація, культурна заміна, запозичення, перефразування, вилучення, прямий переклад, експлікація, компенсація, лексикалізація, релятивізація.

Розуміючи, що будь який переклад це творчий та направлений на вирішення єдиної проблеми – створення адекватного перекладу текст, вважається за необхідне

обхідне використати компоновану класифікацію стратегій перекладу, котра відображала дії перекладачки у процесі роботи над романом К. Стокетт «Прислуга». Як результат фіксуємо такі стратегії перекладу, що були використані у романі: компенсація, експлікація, транслітерація, вилучення, додавання, конкретизація, нейтралізація, лексикалізація.

Стратегія **компенсації**, дає можливість перекладати (стилістичні фрази, прагматичні значення) елементами, що мають тотожні елементи у мові перекладу і не обов'язково у тому ж самому місті тексту [5, с. 77]. Приклад стратегії компенсації можна прослідкувати у прикладі: *A bitter seed was planted inside a me.* (*Горькое зерно поселилось внутри.*). Роблячи переклад перекладачу вдалось віднайти еквівалент, який здатний відтворити замітник, що враховує як оригінал тексту так і національну культуру.

Стратегія **експлікації** передбачає надання більш розширеного пояснення у мові перекладу оригіналу словосполучення [6, с. 198]. Таку експлікацію можливо спостерігати у прикладі: *I arrange the-this and the-that for her lady friends.* (*Я приготовила всякую всячину для ее подружек.*). У прикладі, мовна категорія не дає можливості передати читачу роману асоціації, що задумувала авторка, саме тому, дуже логічно використати такий замітник, що дає можливість віднайти вдалий еквівалент передачі діалекту у МП.

Стратегія **транслітерації** це формальне повторення за порядком букв лексичної одиниці у мові оригіналу (МО) абеткою МП. Розглянемо переклад, що яскраво демонструє використання транслітерації: *One day I say Crisco.* (*Как-то раз я сказала: «Криско».*). Переклад у такому випадку відбувається за рахунок передачі графем, передаючи англійське слово російською.

Стратегія **вилучення** полягає у відмові використовувати у МП сполучення, що для неї є невідомими та неспецифічними. Про використання такої стратегії свідчить такий приклад: *One day it be the white manager a the Jitney Jungle grocery, next day it be her husband, and ever day it's gone be the white lady she waiting on.* (*То нагрубит белому менеджеру в бакалее, то с мужем поскандалит, и вечно дерзит белым дамам, у которых служит.*). У цьому прикладі текст оригіналу максимально конкретизує деталі роману, де переклад передає інформацію без детального описання, що не впливає на втрату смислу під час підбору аналогічної мовної одиниці.

Стратегія додавання передбачає введення додаткових лексичних одиниць у МП, задля роз'яснення деяких граматичних, стилістичних та лексичних відмінностей у мовах. *I might as well go work for the KKK.* (*С таким же успехом я могу пойти работать на Ку-клукс-клан.*). Враховуючи неможливість перекладу такої лексичної одиниці ідентично, перекладач вдається до розширення та пояснення значення цього слова.

Стратегія **конкретизації** дає можливість відтворити предметність, цілісність аномалії афроамериканського діалекту за рахунок уточнення необхідних деталей. Прослідкуємо таку стратегію на прикладі: *Trouble you for some water?* "Можно попросить у вас водички?"

Стратегія **нейтралізації** забезпечує неважливих, або не зрозумілих мовних одиниць МО на розмовні та розповсюджені у МП. Приклад нейтралізації демонструється у такому прикладі: *"I'm sorry, Lordy me."* (*Прости бога ради.*)

Стратегія **лексикалізації** передбачає переклад афроамериканського діалекту регіональним діалектом мови перекладу, розмовною одиницею або зменшено-пестливим мовленням МП. За приклад обрано наступне речення: *And I call Miss Ruth, she so nice it near bout break your heart.* (*И мисс Рут позвоню, она такая милашка, такая жалостливая.*) Перекладачеві вдалося відтворити відрізок мовленнєвого потоку, замінивши лексичну аномалію афроамериканського діалектного мовлення на розмовний та розповсюджений варіант у мові перекладу.

У проведеному дослідженні ми підтверджуємо думку про те, що використовуючи зазначені стратегії перекладач робить недоречні але неминучі кроки для здійснення адекватного перекладу. Такий аналіз роману вказує на неможливість, під час здійснення перекладу, творчого підходу до передачі його смислу.

Отже, є всі підстави зробити висновок, що під час перекладу афроамериканського діалекту завжди буде спостерігатися деяка втрата смислу. Адже абсолютно відмінні мови мають різну лексичну, фонетичну та граматичну площину, та відмінність світогляду, що встановлена носіями мови, як оригіналу так і перекладу. Саме тому, принагідно відзначаємо, що здійснення перекладу афроамериканського діалекту це проблема його передачі у культурній площині, що біли здійснені за рахунок виділених перекладацьких стратегій.

Перспективним, в контексті даного дослідження вбачається кількісне порівняння перекладацьких стратегій, що були використані у романі та дослідження особливостей відтворення фонографічного, лексичного, семантичного та стилістичного рівня афроамериканського мовлення п перекладах сучасних романів.

Список літератури:

1. Baker M. Towards a Methodology for Investigating the Style of a Literary Translator / M. Baker. – 2000. – № 12. – P. 241–266.
2. Berezowski L. Dialect in Translation / L. Berezowski. – Wroclaw : Wydawnictwo Uniwersytetu Wroclawskiego, 1997. – 152 p.
3. Catford, J. C. A Linguistic Theory of Translation / J. C. Catford. – Oxford : OUP, 1915. – 110 p.
4. Dollerup C. Basics of Translation Studies / C. Dollerup. – Iasi : Institutul European, 2006. – 260 p.
5. Rosa A. A. Translating Place : Linguistic Variation in Translation Word and Text / A. A. Rosa // A Journal of Literary Studies and Linguistics . – 2012. – №2. – P.75–97.
6. Trudgill P. Sociolinguistics : An Introduction to Language and Society / P. Trudgill. – London : Penguin, 2000. – 240 p.

Матенко Ю. В.

студентка факультету лінгвістики

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут»

м. Київ, Україна

АВТОМАТИЧНА ОБРОБКА ТЕКСТУ У СФЕРІ ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Ми звикли до того, що комп'ютери, як правило, працюють зі структурованими і формалізованими даними. Це можуть бути бази даних з таблицями і полями, електронні форми та картки об'єктів, тексти програм на формальних мовах та інструкції (програми) в машинних кодах. Разом з тим, для людини найбільш природною формою подання інформації є природна мова, що стосується комп'ютера, це записаний в документ текст. Які можливості з обробки тексту нам надають сучасні інформаційні засоби? Це, насамперед, зберігання, передача, пошук і перевірка орфографії. Але всі ці сервіси відносяться безпосередньо до текстового подання (символів, в кращому випадку – слів і фраз), а не до інформації, яка в цих текстах міститься. У результаті складається ситуація, коли в організації накопичений значний обсяг текстових документів, але інформація, що міститься в них, недоступна для обробки класичними автоматизованими засобами. Се-